

Barn som anhöriga

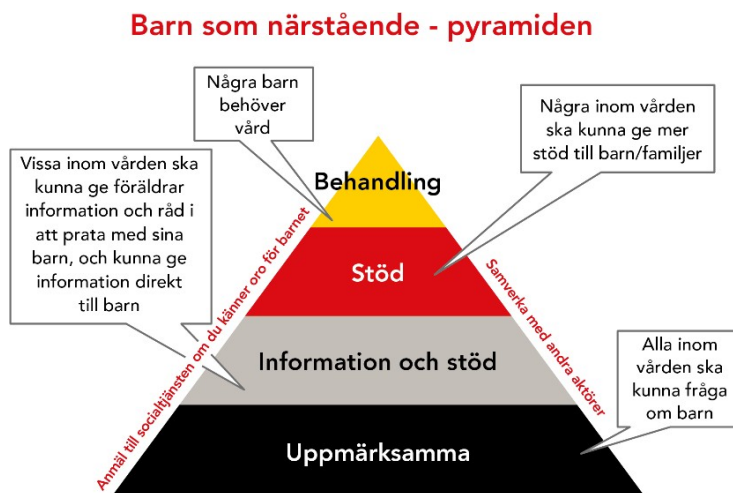
Den här checklistan är menad att vara ett stöd för dig som arbetar inom hälso- och sjukvården och arbetar med en patient som har familj.

Enligt 5 kap. 7§ i Hälso- och sjukvårdslagen har hälso- och sjukvården ett ansvar för att ge barn information, råd och stöd när barn och ungdomar har någon i sin familj eller närhet som:

- har en psykisk ohälsa eller en psykisk funktionsnedsättning
- har en allvarlig fysisk sjukdom eller skada
- har ett missbruk av alkohol, annat beroendeframkallande medel eller spel om pengar
- utsätter eller har utsatt barnet eller en närstående till barnet för våld eller andra övergrepp
- oväntat avlider

Detta ansvar har all personal inom hälso- och sjukvård och som stöd finns på varje arbetsplats ett barnrättsombud (hållbarhetsombud) som kan ge vägledning i frågor kring barn och unga.

Barn som närstående-pyramiden

All personal har ett ansvar

Alla inom vården ska fråga om barn. Vissa inom vården ska kunna ge föräldrar information och råd i att prata med sina barn eller ge information till barnet. Några inom vården är ansvariga att ge ett ytterligare stöd till barn/familjer. Några mottagningar behöver vårda och behandla.

Se över rutiner på mottagningen, vem ansvarar för vad? Hur arbetar vi med att uppmärksamma barns behov av stöd. Vilka behov av kompetensutveckling finns?

Tips på frågor till patienten:

- Fråga om patienten har barn.
- Fråga hur barnet/barnen mår.
- Har barnet/barnen fått information om situationen?
- Hur fungerar vardagen?
- Hur fungerar det för barnet/barnen? Skola, aktiviteter, mat etc.
- Finns det en oro för barnet/barnen?
- Vill patienten ha hjälp att informera barnet/barnen?

Se över informationsmaterial och ge information till barnet/närstående om var de kan få ytterligare stöd.

1. Uppmärksamma

Ska alltid genomföras och av all personal:

- **Ta reda på om patienten har närstående barn/unga.**
Dokumentera barnets namn och födelseår i patientens journal under patientkortet. Ta hjälp av närstående eller folkbokföringen om patienten inte själv kan svara.
- **Finns oro för att barn riskerar att fara illa?**
Anmäl till socialtjänsten!
- **Informera om möjlighet för vidare information, råd, stöd eller behandling för barnet och var behjälplig genom att förmedla kontakt eller information.**

2. Information och råd

Ansvar hos viss vårdpersonal - exempelvis kurator, barnrättsombud, kontaktsjuksköterska, läkare - att genomföra följande:

- **Ge patienten eller annan vuxen närstående information.**
 - Informera om det stöd som kan erbjudas familjen och barnet inom vården.
 - Erbjud hjälp att förmedla ev. kontakt.

- Uppmärksamma barnens situation vid efterlevandesamtal då patienten avlidit.
- Erbjud patienten stöd för att förstå hur sjukdomen kan påverka barnet och barnets utveckling samt relationen till berörda närstående.
- Lämna gärna skriftligt informationsmaterial till barn (åldersanpassat) och vuxna.
- Informera om möjlighet till hjälp från socialtjänst och skola vid behov.
- **Gör en bedömning av barnets situation.**
 - Är barnets fysiska, psykiska och sociala behov tillgodosedda?
 - Ta reda på vad barnet vet.
 - Finns någon annan viktig person för barnet?

3. Stöd

Detta ska genomföras av personal som möter barnet/familjen i en svår situation – exempelvis kurator, psykolog, kontaktsjuksköterska, behandlande läkare eller samtalsmottagning:

- **Information, råd och stöd till barn och unga som närstående kan ske direkt till den närstående eller indirekt via samtal med patienten eller annan närstående om barnets behov.**
- **Ge barnet information.**
 - Anpassa samtalet efter barnets ålder, mognad och situation. Använd auktoriserad tolk om det behövs.
 - Barnet behöver få veta: Patientens sjukdom och tillstånd samt vanliga symptom. Vad som händer just nu och vad händer den närmaste tiden både för patienten och i barnets vardag. Att inte barnet själv har orsakat situationen eller bär ansvar för patientens behandling. Hur barnet kan vara delaktigt och vara till hjälp utan att få/ta vuxenansvar.
- **Ge barnet råd och stöd.**
 - Identifiera risk- och skyddsfaktorer för barnets fortsatta utveckling. Tänk på det långsiktiga behovet. Ta eventuellt kontakt med andra aktörer som finns i barnets vardag vid behov.
 - Ge barnet egen tid att uttrycka sina tankar och behov av hjälp för att bearbeta och förhålla sig till situationen.
 - Ge barnet kontaktuppgifter för ytterligare frågor och vem barnet kan vända sig till.
 - Vid behov, remittera barnet vidare för behandling eller gruppverksamhet.

4. Behandling

Vid behandling ligger ansvaret för barn och unga vuxna hos någon av mottagningarna för inom psykiatriförvaltningen eller inom psykisk hälsa primärvård.

Dokumentera

Information till föräldrar och barn ska dokumenteras i journal och KVÅ-kodas.

- DU055 Samtal med vuxen patient om minderårigt barns behov och möjlighet till stöd
- DU056 Samtal med vuxen patient och berört minderårigt barn om barnets situation och behov
- DU057 Samtal med minderårig vars förälder är patient om den minderårigas situation och behov